

& ad susceptionem illius materiam preparare; sicut ignis virtutem habet ut formam suam transfundat in alterum, & ut materiam disponat ad formæ susceptionem. Cum igitur potestas ordinis ad hoc se extendat ut sacramentum corporis Christi conficiat, & fidelibus tradat; oportet quod eadem potestas ad hoc se extendat quod fideles aptos reddat, & congruos ad huius sacramenti perceptionem. Redditur autem aptus, & congruus fidelis ad huius sacramenti perceptionem per hoc quod est à peccato immunis; non enim potest aliter Christo spiritualiter uniri, cui sacramentaliter coniungitur, hoc sacramentum percipiendo. Oportet igitur quod potestas ordinis se extendat ad remissionem peccatorum per dispensationem illorum sacramentorum quæ ordinantur ad peccati remissionem; cuiusmodi sunt baptismus, & poenitentia, ut ex dictis patet. Unde, ut dictum est, Dominus discipulis, quibus commisit sui corporis consecrationem, dedit etiam potestatem remittendi peccata; quæ quidem potestas per claves intelligitur, de quibus Dominus Petro Matthæi xvi. 19. dixit: *Tibi dabo claves Regni cælorum.* Cælum enim unicuique clauditur, & aperitur per hoc quod peccato subjacet, vel à peccato purgatur: unde & usus harum clavium dicitur esse ligare, & solvere, scilicet à peccatis: de quibus quidem clavibus supra dictum est.

CAPUT LXXV.

De distinctione ordinum.

Considerandum est autem, quod potestas, quæ ordinatur ad aliquem principalem effectum, nata est habere sub se inferiores potestates sibi deservientes: quod manifeste in artibus apparet. Arti enim quæ formam artificialem inducit, deserviunt artes quæ disponunt materiam; & illa quæ formam inducit, deservit arti ad quam pertinet artificiatæ finis; & ulterius quæ ordinatur ad anteriorem finem, deservit illi ad quam pertinet ultimus finis, sicut ars quæ cædit ligna, deservit navifactivæ, & hæc gubernatoriæ, quæ iterum deservit œconomica, vel militari, aut alicujus huiusmodi, secundum quod navigatio ad diversos fines ordinari potest. Quia igitur potestas ordinis principaliter ordinatur ad corpus Christi consecrandum, & fidelibus dispensandum, & ad fideles à peccatis purgandum; oportet esse aliquem principalem ordinem, cuius potestas ad hoc principaliter se extendat; & hic est ordo sacerdotalis: alios autem qui eidem serviant aequaliter materiam disponendo, & hi sunt ordines ministrantium. Quia vero sacerdotalis potestas, ut dictum est cap. præced. se extendit ad duo, scilicet ad corporis Christi consecrationem, & ad reddendum fideles idoneos per absolutionem à peccatis ad Eucharistiæ perceptionem; oportet quod inferiores ordines ei deserviant vel in utroque, vel in altero tantum: & manifestum est quod tanto aliquis inter inferiores ordines superior est, quanto sacerdotali deservit in pluribus, vel in aliquo digniori. Infimi igitur ordines deserviunt sacerdotali ordini solum in populi præparatione: Ostiarii quidem arcendo infideles à cœtu fidelium; Lectores autem instruendo catechumenos de fidei rudimentis, unde eis Scripturæ veteris testamenti committitur legenda; Exorcistæ autem purgando eos qui iam instructi sunt, si aliquo modo à demone impediuntur à perceptione sacramentorum; superiores vero ordines sacerdotali deserviunt & in præparatione populi, & ad consummationem sacra-

menti: nam Acolythi habent ministerium super vasa non sacra, in quibus sacramenta materia preparatur, unde eis urceoli in sua ordinatione traduntur; Subdiaconi autem habent ministerium supra vasa sacra, & super dispositionem materiam nondum consecratam; Diaconi autem ulterius habent aliquod ministerium super materiam jam consecratam, prout sanguinem Christi dispensant fidelibus; & ideo hi tres ordines, scilicet Sacerdotum, Diaconorum, & Subdiaconorum sacri dicuntur, quia accipiunt ministerium super aliqua sacra. Deserviunt etiam superiores ordines in præparatione populi: unde & Diaconibus committitur evangelica doctrina populo proponenda, Subdiaconibus apostolica, Acolythis ut circa utrumque exhibeant quod pertinet ad solemnitatem doctrinæ, ut scilicet luminaria deferant, & alia huiusmodi administrant.

CAPUT LXXVI.

De Episcopali dignitate, et quod in ea unus sit summus.

Quia vero omnium horum ordinum collatio cum quodam sacramento perficitur, ut dictum est cap. lxxv. sacramenta vero Ecclesiæ sunt per aliquos ministros Ecclesiæ dispensanda: ideo necesse est aliquam superiorem potestatem esse in Ecclesia alicujus altioris ministerii, quæ ordinis sacramentum dispenset: & hæc est episcopalis potestas, quæ etsi quantum quidem ad consecrationem corporis Christi non excedat sacerdotis potestatem, excedit tamen eam in his quæ pertinent ad fideles; nam & ipsa sacerdotalis potestas ex episcopali derivatur, & quidquid arduum circa populum fidelem est agendum, Episcopis reservatur, quorum auctoritate etiam sacerdotes possunt quod eis agendum committitur: unde & in his quæ sacerdotes agunt, utuntur rebus per Episcopum consecratis, ut in Eucharistiæ consecratione utuntur consecratis per Episcopum calice, altari, & pallis. Sic igitur manifestum est quod summa potestas regiminis fidelis populi ad episcopalem pertinet dignitatem.

1. Manifestum est autem quod quamvis populi distinguantur per diversas dioceses, & civitates, tamen sicut est una Ecclesia, ita oportet esse unum populum christianum. Sicut igitur in spirituali populo unius Ecclesiæ requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput; ita in toto populo christiano requiritur quod unus sit totius Ecclesiæ caput.

2. Item, Ad unitatem Ecclesiæ requiritur quod omnes fideles in fide conveniant. Circa vero ea quæ fidei sunt, contingit questiones moveri: per diversitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per unius sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad unitatem Ecclesiæ conservandam, quod sit unus qui toti Ecclesiæ præsit. Manifestum est autem quod Christus Ecclesiæ in necessariis non deficit, quam dilexit, & pro ea sanguinem suum fudit, cum & de synagoga dicitur per Dominum: *Quid ultra debui facere vinee mee, & non feci?* Isai. v. 4. Non est igitur dubitandum quin ex ordinatione Christi unus toti Ecclesiæ præsit.

3. Adhuc. Nulli dubium esse debet quin Ecclesiæ regimen sit optime ordinatum, utpote per eum dispositum per quem Reges regnant, & legum conditores iusta decernunt. Proverb. viii. 15. Optimum autem regimen multitudinis est ut regatur per unum: quod patet ex fine regiminis, qui est pax: pax enim, & unitas subditorum est finis regentis. Unitatis autem con-

congruentior causa est unus quam multi. Manifestum est igitur regimen Ecclesiæ sic esse dispositum ut unus toti Ecclesiæ præsit.

4. Amplius. Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur; unde & Joannes in Apocalypsi vidit Hierusalem descendentem de cælo: & Moysi dictum est, quod faceret omnia secundum exemplar ei in monte monstratum. In triumphanti autem Ecclesia unus præsidet, qui etiam præsidet in toto universo, scilicet Deus; dicitur enim Apocal. xxi. 3. *Ipsi populus ejus erunt, & ipse cum eis erit eorum Deus.* Ergo & in Ecclesia militante unus est qui præsidet universis. Hinc est quod Osee 11. 11. dicitur: *Congregabuntur filii Juda, & filii Israel pariter, & ponent sibi caput unum: & Dominus dicit Joan. x. 16. Fiat unus ovile, & unus pastor.*

Si quis autem dicat, quod unus caput, & unus pastor est Christus, qui est unus unius Ecclesiæ sponsus: non sufficienter respondet. Manifestum est enim quod ecclesiastica sacramenta ipse Christus perficit: ipse enim est qui baptizat, ipse est qui peccata remittit, ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara crucis, & cuius virtute corpus ejus in altari quotidie consecratur: & tamen quia corporaliter non cum omnibus fidelibus præsentialiter erat, futurus, elegit ministros, per quos prædicta fidelibus dispensaret, ut supra cap. lxxiv. dictum est. Eadem igitur ratione, quia præsentiam corporalem erat Ecclesiæ subtracturus, oportuit ut alicui committeret qui loco sui universalis Ecclesiæ gereret curam. Hinc est quod Petro dixit ante ascensionem: *Pasce oves meas:* Joan. ult. 17. & ante passionem: *Tu (1) iterum conversus confirma fratres tuos:* Luc. xxi. 32. & ei soli promisit, *Matth. xvi. 19. Tibi dabo claves regni cælorum:* ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiæ unitatem.

Non potest autem dici, quod etsi Petro hanc dignitatem dederit, per eum tamen ad alios non derivatur. Manifestum est enim quod Christus, Ecclesiam sic instituit ut esset usque ad finem sæculi duratura, secundum illud Isai. ix. 7. *Super solium David, & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in iudicio, & iustitia à modo, & usque in sempiternum.* Manifestum est igitur quod ita illos qui tunc erant, in ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad posterum pro utilitate Ecclesiæ usque ad finem sæculi; præsertim cum ipse dicat *Matth. ult. 20. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Per hoc autem excluditur quorundam presumptuosus error, qui se subducere nituntur ab obedientia, & subiectione Petri, successorem ejus Romanum Pontificem universalis Ecclesiæ pastorem non recognoscentes.

CAPUT LXXVII.

Quod per malos ministros sacramenta dispensari possunt.

EX his quæ præmissa sunt, manifestum est quod ministri Ecclesiæ potentiam quamdam in ordinis susceptione divinitus suscipiunt ad sacramenta fidelibus dispensanda. Quod autem alicui rei per consecrationem acquiritur, perpetuo in eo manet: unde nihil consecratum iterato consecratur. Potestas igitur ordinis perpetuo in ministris Ecclesiæ

manet. Non ergo tollitur per peccatum. Possunt ergo etiam à peccatoribus, & malis dummodo ordinem habeant, ecclesiastica sacramenta conferri.

2. Item. Nihil potest in id quod ejus facultatem excedit, nisi accepta aliunde potestate: quod tam in naturalibus, quam in civilibus patet: non enim aqua calefacere potest, nisi accipiat virtutem calefaciendi ab igne; neque balivus cives coercere potest nisi accepta potestate à Rege. Ea autem quæ in sacramentis aguntur, facultatem humanam excedunt, ut ex præmissis cap. xlvii. patet. Ergo nullus potest sacramenta dispensare, quantumcumque sit bonus, nisi potestatem accipiat dispensandi. Bonitati autem hominis malitia opponitur, & peccatum. Ergo nec per peccatum ille qui potestatem accepit, impeditur quominus sacramenta dispensare possit.

3. Adhuc. Homo dicitur bonus, vel malus secundum virtutem, vel vitium, quæ sunt habitus quidam. Habitus autem à potentia in hoc differt quod per potentiam sumus potentes aliquid facere, per habitum autem non reddimur potentes ad aliquid faciendum, sed habiles, vel inhabiles ad id quod possumus, bene, vel male agendum. Per habitum igitur non datur, neque tollitur nobis aliquid posse; sed hoc per habitum acquirimus ut bene, vel male aliquid agamus. Non igitur ex hoc quod aliquis est bonus, vel malus, est potens, vel impotens ad dispensandum sacramenta, sed idoneus, vel non idoneus ad bene dispensandum.

4. Amplius. Quod agit in virtute alterius, non assimilatur sibi patiens, sed principali agenti: non enim domus assimilatur instrumentis quibus artifex utitur, sed arti ipsius. Ministri autem Ecclesiæ in sacramentis non agunt in virtute propria, sed in virtute Christi, de quo dicitur Joannis 1. 33. *Hic est qui baptizat:* unde & sicut instrumentum ministri agere dicuntur: minister enim est sicut instrumentum animatum. Non igitur malitia ministrorum impedit quin fideles salutem per sacramenta consequantur à Christo.

5. Præterea. De bonitate, vel malitia alterius hominis homo judicare non potest: hoc enim solius Dei est, qui occulta cordis rimatur. Si igitur malitia ministri impedire posset sacramenti effectum, non posset homo habere fiduciam certam de sua salute; nec conscientia ejus remaneret libera à peccato. Inconveniens igitur videtur quod spes suæ salutis in bonitate puri hominis quis ponat: dicitur enim Hierem. xvii. 5. *Maledictus homo qui confidit in homine.* Si autem homo salutem consequi per sacramenta non speraret, nisi à bono ministro dispensata, videret spes suæ salutis aequaliter in homine ponere. Ut ergo spes nostræ salutis in Christo ponamus, qui est Deus, & homo, confitendum est quod sacramenta sunt salutaria ex virtute Christi, sive per bonos, sive per malos ministros dispensentur.

Hoc etiam apparet per hoc quod Dominus etiam malis prælatis obedire docet, quorum tamen non sunt opera imitanda: dicit enim *Matth. xxiii. 2. Super cathedram Moysi sederunt Scribæ, & Pharisei: quæcumque ergo dixerint vobis, servate, & facite: secundum autem opera eorum nolite facere.* Multo autem magis obediendum est aliquibus propter hoc quod suscipiunt ministerium à Christo, quam propter cathedram Moysi. Est ergo etiam malis ministris obediendum: quod non esset nisi in eis ordinis potestas maneret, propter quam eis obeditur. Habent ergo potestatem dispensandi sacramenta etiam mali.

Per

(1) Vulgata aliquando.

Per hoc autem excluditur quorundam error dicens, quod omnes boni possunt sacramenta ministrare, & nulli mali.

CAPUT LXXVIII.

De sacramento matrimonii.

Quamvis autem homines per sacramenta restaurantur ad gratiam, non tamen mox restaurantur ad immortalitatem: cujus rationes supra c. LII. & LV. ostendimus. Quæcumque autem corruptibilia sunt, perpetuari non possunt nisi per generationem. Quia igitur populum fidelium perpetuari oportebat usque ad mundi finem, necessarium fuit hoc per generationem fieri, per quam etiam humana species perpetuatur.

Considerandum est autem, quod quando aliquid ad diversos fines ordinatur, indiget habere diversa dirigentia in finem, quia finis est proportionatus agenti. Generatio autem humana ad multa ordinatur; scilicet ad perpetuitatem speciei, & ad perpetuitatem aliquis boni politici, puta populi in aliqua civitate: ordinatur etiam ad perpetuitatem Ecclesie, quæ in fidelium collectione consistit. Unde oportet quod huiusmodi generatio à diversis dirigatur. In quantum igitur ordinatur ad bonum naturæ, quod est perpetuitas speciei, dirigitur in finem à natura inclinante in hunc finem, & sic dicitur esse naturæ officium. In quantum vero ordinatur ad bonum politicum, subjacet ordinationi civilis legis. In quantum autem ordinatur ad bonum Ecclesie, oportet quod subiaceat regimini ecclesiastico. Ea autem quæ populo per ministros Ecclesie dispensantur, sacramenta dicuntur. Matrimonium igitur secundum quod consistit in conjunctione maris, & femine intendunt prolem ad cultum Dei generare, & educare, est Ecclesie sacramentum: unde & quædam benedictio nubentibus per ministros Ecclesie adhibetur: & sicut in aliis sacramentis per ea quæ exterius aguntur, spirituale aliquid figuratur, sic & in hoc sacramento per conjunctionem maris, & femine conjunctio Christi & Ecclesie figuratur, secundum illud Apostoli ad Ephes. v. 32. *Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & Ecclesia. Et quia sacramenta efficiunt quod figurant, credendum est quod nubentibus per hoc sacramentum gratia conferatur, per quam ad unionem Christi & Ecclesie pertineant: quod eis maxime necessarium est, ut sic carnalibus, & terrenis intendant, quod à Christo, & Ecclesia non disjunguntur.*

Quia igitur per conjunctionem maris & femine, Christi & Ecclesie conjunctio designatur, oportet quod figura significatio respondeat. Conjunctio autem Christi & Ecclesie est unius ad unam perpetuo habendam: est enim una Ecclesia, secundum illud Cant. vi. 8. *Una est columba mea, perfecta mea: nec unquam Christus à sua Ecclesia separabitur: dicit enim ipse Matth. ult. 20. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi: & ulterius: Semper cum Domino erimus, ut dicitur I. Thessal. iv. 16. Necessesse est igitur quod matrimonium, secundum quod est Ecclesie sacramentum, sit unius ad unam indivisibiliter habendam: & hoc pertinet ad fidem, qua sibi invicem vir & uxor obligantur.*

Sic igitur tria sunt bona matrimonii, secundum quod est Ecclesie sacramentum; scilicet proles ad cultum Dei suscipienda, & educanda; fides, prout

(1) Al. nostra.

unus vir uni uxori obligatur; & sacramentum, secundum quod indivisibilitatem habet matrimonialis conjunctio, in quantum est conjunctionis Christi, & Ecclesie sacramentum. Cætera autem quæ in matrimonio consideranda sunt, supra in tertio Libro cap. XII. & seqq. pertractavimus.

CAPUT LXXIX.

Quod per Christum resurrectio corporum sit futura.

Quia vero supra ostensum est, quod per Christum liberati sumus ab his quæ per peccatum primi hominis incurrimus; peccante autem primo homine, non solum in nos peccatum derivatum est, sed etiam mors, quæ est pœna peccati, secundum illud Apostoli ad Roman. v. 12. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: necessarium est quod per Christum ab utroque liberemur, & à culpa scilicet, & à morte. Unde & ibidem dicit Apostolus: Si enim unius delicto mors regnavit per unum, multo magis accipientes abundantiam donationis, & justitiæ, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Ut igitur utrumque nobis in se ipso demonstraret, & mori, & resurgere voluit. Mori quidem voluit, ut nos à peccato purgaret: unde Apostolus dicit ad Heb. ix. 27. *Quomodo statutum est hominibus semel mori... sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhauriendâ peccata. Resurgere autem voluit, ut nos à morte liberaret: unde Apostolus I. Cor. xv. 20. Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormientium: quoniam quidem per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Effectum igitur mortis Christi in sacramentis consequimur quantum ad remissionem culpæ: dictum est enim supra cap. LVI. quod sacramenta in virtute passionis Christi operantur: effectum autem resurrectionis Christi quantum ad liberationem à morte in fine sæculi consequemur, quando omnes per Christi virtutem resurgemus: unde dicit Apostolus I. Cor. xv. 12. *Si Christus prædicatur quod resurrexit à mortuis; quomodo quidam dicunt ex vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit? Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est fides (1) vestra. Est igitur de necessitate fidei credere resurrectionem mortuorum futuram.***

Quidam vero hoc perverse intelligentes, resurrectionem corporum futuram non credunt; sed quod de resurrectione legitur in Scripturis, ad spirituales resurrectionem referre conantur, secundum quod aliqui à morte peccati resurgunt per gratiam.

1. Hic autem error ab ipso Apostolo reprobat: dicit enim II. Tim. ii. 16. *Profana, & vaniloquia devota: multum enim proficiunt ad impietatem, & sermo eorum ut cancer serpit: ex quibus est Himeneus, & Philetus, qui à veritate fidei exciderunt, dicentes resurrectionem jam factam esse: quod non poterat intelligi nisi de resurrectione spirituali. Est ergo contra veritatem fidei ponere resurrectionem spirituales, & negare corporalem.*

2. Præterea. Manifestum est ex his quæ Apostolus Corinthiis dicit, quod præmissa verba de resurrectione corporali sunt intelligenda: nam post pauca subdit: *Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale: ubi manifeste corporis resurrectionem tangit: & postmodum subdit: Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Hoc au-*

autem corruptibile, & mortale, est corpus. Corpus igitur est quod resurget.

3. Adhuc. Dominus Joannis v. utramque resurrectionem promittit: dicit enim: *Amen, amen dico vobis, quia venit hora, & nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei; & qui audierint, vivent: quod ad resurrectionem spiritualem animarum pertinere videtur quæ tunc jam fieri incipiebat, dum aliqui per fidem Christo adhærebant; sed postmodum corporalem resurrectionem exprimit dicens: Venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei. Manifestum est enim quod animæ in monumentis non sunt, sed corpora. Prædicatur ergo hic corporum resurrectio.*

4. Expresse etiam corporum resurrectio prænuntiatur à Job: dicitur enim Job XIX. 25. *Scio, quod Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum & rursus circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum.*

Ad ostendendum etiam resurrectionem carnis futuram evidens ratio suffragatur, suppositis his quæ in superioribus sunt ostensa.

1. Ostensum est enim in secundo Lib. c. LXXIX. animas hominum immortales esse. Remanent igitur post corpora à corporibus absolutæ. Manifestum est etiam ex his quæ in secundo Lib. cap. LXXXIII. & LXXXIV. dicta sunt, quod anima corpori naturaliter unitur, est enim secundum suam essentiam corporis forma. Est igitur contra naturam animæ absque corpore esse. Nihil autem quod est contra naturam, potest esse perpetuum. Non igitur perpetuo erit anima absque corpore. Cum igitur perpetuo maneat, oportet eam corpori iterato conjungi: quod est resurgere. Immortalitas igitur animarum exigere videtur resurrectionem corporum futuram.

2. Adhuc. Ostensum est supra in tertio Lib. cap. XXIV. naturale hominis desiderium ad felicitatem tendere. Felicitas autem ultima est felicitatis perfectio. Cujuscumque igitur deest aliquid ad perfectionem, nondum habet felicitatem perfectam; quia nondum ejus desiderium totaliter quietatur: omne enim imperfectum perfectionem consequi naturaliter capit. Anima autem à corpore separata, est aliquo modo imperfecta, sicut omnis pars extra suum totum existens; anima enim naturaliter est pars humanæ naturæ. Non igitur homo potest ultimam felicitatem consequi, nisi anima iterato corpori conjungatur; præsertim cum ostensum sit, quod homo in hac vita non potest ad felicitatem ultimam pervenire.

3. Item. Sicut in tertio Libro cap. cxxxvi. ostensum est, ex divina providentia peccantibus pœna debetur, & bene agentibus præmium. In hac autem vita homines ex anima & corpore compositi peccant, vel recte agunt. Debetur igitur hominibus, & secundum animam, & secundum corpus præmium, vel pœna. Manifestum est autem quod in hac vita præmium ultimæ felicitatis consequi non possunt, ex his quæ in tertio sunt ostensa: multoties etiam peccata in hac vita non puniuntur; quinimo, ut dicitur Job XXI. 7. (1) *Hic impii vivunt, confortati sunt, sublimatique divitiis. Necessarium igitur est ponere iteratam animæ ad corpus conjunctionem, ut homo in corpore, & anima præmiari, & puniri possit.*

4. Præterea. Contingens est quandoque aliquos homines carnibus humanis vesci, & solum tali nutrimento nutrirî, & sic nutritos filios generare. Caro igitur eadem in pluribus hominibus invenitur. Non est autem possibile quod in pluribus resurgat: nec aliter videtur esse universalis resurrectio, & integra, si unicuique non restituatur quod hic habuit. Videtur igitur impossibile quod sit hominum resurrectio futura.

5. Item. Illud quod est commune omnibus existentibus in aliqua specie, videtur esse naturale illi speciei. Non est autem hominis resurrectio naturalis; non enim aliqua virtus naturalis agentis sufficit ad

(1) Vulgata: Quare ergo impii &c. cum puncto interrogationis.

hoc agendum, ut ostenditur in philosophia naturalis. C. A. P. U. T. LXXX.

Objectiones contra resurrectionem.

SUNT autem quædam quæ resurrectionis fidem impugnare videntur.

1. In nulla enim naturalium rerum invenitur, id quod corruptum est, idem numero redire in esse, sicut nec ab aliqua privatione ad habitum videtur posse redire: & ideo quia quæ corrumpuntur, eadem numero iterari non possunt, natura intendit ut id quod corrumpitur, idem specie per generationem conservetur. Cum igitur homines per mortem corrumpantur, ipsumque corpus hominis usque ad prima elementa resolvatur non videretur quod idem numero homo possit reparari ad vitam.

2. Item. Impossibile est esse idem numero cujus aliquid essentialium principiorum idem numero esse non potest: nam essentiali principio variato, semper variatur essentia rei, per quam res sicut est ita & una est. Quod autem omnino redit in nihilum, idem numero resumî non potest: potius enim erit novæ rei creatio quam ejusdem reparatio. Videtur autem plura principiorum essentialium hominis per eam mortem in nihilum redire. Et primo quidem ipsa corporeitas, & forma mixtionis, cum corpus manifeste dissolvatur. Deinde pars animæ sensitiva, & nutritiva, quæ sine corporeis organis esse non possunt. Uterius autem in nihilum videtur redire ipsa humanitas, quæ dicitur esse forma totius, anima à corpore separata. Impossibile igitur videtur quod homo idem numero resurgat.

3. Adhuc. Quod non est continuum, idem numero esse non videtur: quod quidem non solum in magnitudinibus, & moribus manifestum est, sed etiam in qualitatibus & formis: si enim post sanitatem aliquis infirmatus iterato sanetur, non redit eadem sanitas numero. Manifestum est autem quod per mortem esse hominis aufertur, cum corruptio sit mutatio de esse in non esse. Impossibile est igitur quod esse hominis idem numero reiteretur. Neque igitur erit idem homo numero; quæ enim sunt eadem numero, secundum esse sunt idem.

4. Amplius. Si idem hominis corpus reparatur ad vitam, pari ratione oportet quod quicquid in corpore hominis fuit, eidem restituatur. Ad hoc autem maxima indecentia sequitur, non solum propter capillos, & ungues, & pillos, qui manifeste quotidiana præcisione tolluntur, sed etiam propter alias partes corporis quæ occulte per actionem naturalis caloris resolvuntur: quæ omnia si restituantur homini resurgenti, indecens magnitudo consurger. Non videretur igitur quod homo sit post mortem resurrecturus.

5. Præterea. Contingens est quandoque aliquos homines carnibus humanis vesci, & solum tali nutrimento nutrirî, & sic nutritos filios generare. Caro igitur eadem in pluribus hominibus invenitur. Non est autem possibile quod in pluribus resurgat: nec aliter videtur esse universalis resurrectio, & integra, si unicuique non restituatur quod hic habuit. Videtur igitur impossibile quod sit hominum resurrectio futura.

6. Item. Illud quod est commune omnibus existentibus in aliqua specie, videtur esse naturale illi speciei. Non est autem hominis resurrectio naturalis; non enim aliqua virtus naturalis agentis sufficit ad hoc